

DFF-002-001507

B. Com. (Sem. V) (CBCS) Examination

May/June – 2015

Human Resource Management : I

Faculty Code : 002

Subject Code : 001507

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બંને વિભાગના પ્રશ્નોનાં જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવા
(૨) દરેક પ્રશ્નોનાં ગુણ જમણીબાજુ દર્શાવેલ છે.

૧ નીચેના બહુવિકલ્પનાં પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૨૦

(૧) HRD એટલે શું ? (HRDનું આખું રૂપ લખો)

- (A) હુમન રીસોર્સે ડેવલોપમેન્ટ (B) હુમન રીસોર્સે ડિપાર્ટમેન્ટ
(C) હુમન રીલેસન ટીટેમ્બેન્ટ (D) હુમન રાઈટ ડેવલોપમેન્ટ

(૨) HRIS એટલે શું ? (HRISનું આખું રૂપ લખો)

- (A) હુમન રાઈટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટનલ સિસ્ટમ
(B) હુમન રીલેસન ઈન્ડસ્ટ્રીયલ સિસ્ટમ
(C) હુમન રિસોર્સે ઈન્ફોર્મેશન સિસ્ટમ
(D) આમાંથી એકપણ નહીં.

(૩) ભારતમાં માનવ સંસાધન સંચાલનનો સંપૂર્ણ સ્વીકાર વર્ષ _____ થી થયો.

- (A) ૧૯૯૦-૯૧ (B) ૧૯૭૦-૭૧
(C) ૧૯૫૦-૫૧ (D) ૧૯૬૦-૬૧

- (૪) માનવ સંસાધન સંચાલન એ_____ છે.
- (A) આંશિક પ્રક્રિયા (B) નકામી પ્રક્રિયા
(C) કાયમી પ્રક્રિયા (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈપણ નહીં
- (૫) I.L.O એટલે શું ?
- (A) ઈન્ટરનેશનલ લેબર ઓર્ગેનાઈઝેશન
(B) ઈન્ડિયન લૉ ઓફિસ
(C) ઈન્ટરનલ લેબર ઓફિસ
(D) ઈન્ડિયન લેબર ઓર્ગેનાઈઝેશન
- (૬) ભારતમાં મજૂરસંઘનો કાયદો વર્ષ_____ થી અસ્તિત્વમાં આવ્યો.
- (A) ૧૯૫૬ (B) ૧૯૨૬
(C) ૧૯૬૧ (D) ૧૯૧૨
- (૭) કર્મચારીઓએ સંસ્થાની_____ છે.
- (A) જવાબદારી (B) સ્પર્ધકો
(C) ગ્રાહકો (D) મિલકત
- (૮) માનવ સંસાધન આયોજન કોની સાથે સંબંધ ધરાવે છે ?
- (A) ભવિષ્ય (B) ભૂતકાળ
(C) વર્તમાન (D) અલ્પકાલ
- (૯) ‘માનવ સંસાધન સંચાલન સંતુષ્ટ કર્મચારીઓ મેળવવા અને જાળવી રાખવા સાથે સંબંધ ધરાવે છે?’ આ વિધાન કોણે આપ્યું ?
- (A) Peter Drucker (B) Dale Yoder
(C) Dr. George Terry (D) Luther Gulick
- (૧૦) નીચે પૈકી કઈ વેતનપ્રથા પ્રાચીન અને પરંપરાગત છે ?
- (A) સમય વેતન યોજના (B) રોવેન યોજના
(C) હેલ્સી યોજના (D) ઉપરોક્તમાંથી એકપણ નહીં

(૧૧) યોગ્ય જગ્યા માટે યોગ્ય સમયે, યોગ્ય સંખ્યામાં યોગ્ય કર્મચારીઓ પ્રાપ્ત કરવા એટલે_____.

- (A) તાલીમ (B) પ્રારંભિક પરિચય
(C) વૈજ્ઞાનિક ભરતી (D) બદલી

(૧૨) ક્રમાંકન પદ્ધતિએ કોની મુખ્ય પદ્ધતિ છે ?

- (A) કાર્ય મૂલ્યાંકન (B) કાર્ય જરૂરિયાત
(C) કાર્ય વર્ણન (D) કાર્ય વિશ્લેષણ

(૧૩) માનવ સંસાધન આયોજનના મુખ્યત્વે કેટલા પ્રકાર છે?

- (A) ૫ (B) ૩
(C) ૨ (D) ૧

(૧૪) ટ્રેડ યુનિયન (મજૂર સંઘ)એ તો_____નું પારણું છે ?

- (A) સરમુખત્યારશાહી (B) અમલદારશાહી
(C) લોકશાહી (D) ઉપરમાંથી કોઈપણ નહીં

(૧૫) AITUCનું આખું રૂપ નામ શું છે ?

- (A) ઓલ ઈન્ડિયા ટ્રેડ યુનિયોન કમિટી
(B) અહમદાબાદ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ટ્રેડ યુનિયોન કોર્પોરેશન
(C) ઓલ ઈન્ડિયા ટ્રેડ યુનિયોન કોંગ્રેસ
(D) ઓલ ઈન્ડિયા ટ્રેડ યુનિયોન કંપની

(૧૬) મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિના મુખ્યત્વે કેટલા વિભાગ પડે છે ?

- (A) ૨ (B) ૩
(C) ૪ (D) ૫

(૧૭) માનવ સંસાધન સંચાલનનો હેતુ કર્મચારી અંદ સંસ્થાની_____ વધારવાનો છે.

- (A) પ્રસિદ્ધિ (B) મનોરંજન
(C) અસરકારતા (D) પડતર

(૧૮) મેળામાં જાહેરાત દ્વારા કામદાર મેળવવા એ ભરતીની_____રીતે છે.

- (A) પ્રત્યક્ષ (B) અપ્રત્યક્ષ
(C) આંતરિક (D) ઉપરમાંથી કોઈપણ નહીં

(૧૯) કોઈપણ ધંધો કે ઉદ્યોગનો હેતુ સફળ બનાવવા શેની જરૂરિયાત હોય છે?

- (A) સ્પર્ધર્કો (B) મૂડી
(C) યંત્ર સામગ્રી (D) કર્મચારીઓ

(૨૦) નીચે પૈકી કઈ પ્રોત્સાહક વેતન યોજના નથી?

- (A) રોવેન યોજના (B) કાર્ય વેતન યોજના
(C) હેલ્સી પ્રીમિયમ યોજના (D) બિડોકસ યોજના

૨ માનવ સંસાધન સંચાલનની હેતુઓ અને લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. ૧૦
અથવા

૨ માનવ સંસાધન સંચાલન અને કર્મચારી સંચાલન વચ્ચેનો તફાવત લખો.

૩ માનવ સંસાધન આયોજનને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો. ૧૦
અથવા

૩ માનવ સંસાધન આયોજનની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો.

૪ નોંધ લખો. ૧૦

- (૧) કાર્ય વિશ્લેષણ
(૨) કામગીરીનું મૂલ્યાંકન

અથવા

૪ માનવ સંસાધન ભરતી અને પસંદગી વિધિ સામેના અવરોધો અને અસરકારકતા જણાવો.

૫ આદર્શ વેતન પ્રથાના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૦
અથવા

૫ સમય વેતન પ્રથાના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.

૬ નોંધ લખો. ૧૦

- (૧) મજૂર કલ્યાણ પ્રવૃત્તિનું મહત્ત્વ
(૨) માનવ સંસાધન વ્યવસ્થાપકનાં ગુણો

અથવા

૬ મજૂર સંઘ એટલે શું ? તેના મુખ્ય કાર્યો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :
- (1) Write answer of both section in main answer sheet.
 - (2) Marks of each questions indicates on right side.

- 1 Give answer of the following MCQ. 20
- (1) What is the full form of HRD ?
 - (A) Human Resource Development
 - (B) Human Resource Department
 - (C) Human Relation Detachment
 - (D) Human Right Development
 - (2) What is the full form of HRIS ?
 - (A) Human right institutional system
 - (B) Human relation industrial system
 - (C) Human resource information system
 - (D) None of the above
 - (3) In India human resource management is fully accepted since _____.
 - (A) 1990-91
 - (B) 1970-71
 - (C) 1950-51
 - (D) 1960-61
 - (4) Human Resource Management is _____.
 - (A) Partial process
 - (B) Futile process
 - (C) Constant process
 - (D) None of the above
 - (5) I.L.O. means _____.
 - (A) International Labour Organization
 - (B) Indian Law Offence
 - (C) Internal Labour Office
 - (D) Indian Labour Organization

- (6) The trade union act came into existence in India in the year _____.
- (A) 1956
 - (B) 1926
 - (C) 1961
 - (D) 1912
- (7) The employees of an organization are its _____.
- (A) Liabilities
 - (B) Competitors
 - (C) Customers
 - (D) Assets
- (8) Human resource planning is related with whom ?
- (A) Future
 - (B) Past
 - (C) Present
 - (D) Short term
- (9) "Human resource management deals with acquiring and maintaining satisfied employees" who has given this statement ?
- (A) Peter Drucker
 - (B) Dale Yoder
 - (C) Dr. George Terry
 - (D) Luther Gulick
- (10) Which is the following is an ancient and conventional wage system?
- (A) Time wage plan
 - (B) Rowan plan
 - (C) Halsey plan
 - (D) None of the above
- (11) _____ means to get right employees for right place, in right numbers at right time.
- (A) Training
 - (B) Induction
 - (C) Scientific recruitment
 - (D) Transfer

- (12) Ranking method is a method of whom ?
(A) Job evaluation
(B) Job requirement
(C) Job description
(D) Job analysis
- (13) Mainly how many types of human resource planning ?
(A) 5
(B) 3
(C) 2
(D) 1
- (14) Trade unions are the cradle of _____.
(A) Autocracy
(B) Beurocracy
(C) Democracy
(D) None of the above
- (15) What is the full form of AITUC ?
(A) All India Trade Union Committee
(B) Ahmedabad industrial trade union corporation
(C) All India Trade Union Congress
(D) All India Trade Union Company
- (16) In how many parts labour welfare activities are divided ?
(A) 2
(B) 3
(C) 4
(D) 5
- (17) Human resource management aims at maximizing employees as well as organization's _____.
(A) Publicity
(B) Entertainment
(C) Effectiveness
(D) Cost
- (18) Putting displays in the fair to get labour is the method of _____.
(A) Direct
(B) Indirect
(C) Internal
(D) None of the above

- (19) What is indispensable for achievement of goals of any industry or business ?
- (A) Competitors
 - (B) Capital
 - (C) Machinery
 - (D) Workers
- (20) Which of the following is not an incentive wage system ?
- (A) Rowan plan
 - (B) Piece wage system
 - (C) Halsey premium plan
 - (D) Bandeaux plan
- 2 Explain one objectives and characteristics of human resource management. 10
- OR
- 2 Write a difference between human resource management and employee management. 10
- 3 Describe the factors affecting the human resource planning. 10
- OR
- 3 Discuss the process of human resource planning.
- 4 Write notes on : 10
- (1) Job Analysis
 - (2) Performance appraisal
- OR
- 4 Explain the barriers and effectiveness to recruitment and selection of human resource. 10
- 5 Briefly explain the characteristics of ideal wage system. 10
- OR
- 5 Explain the advantages and disadvantages of time wage system.
- 6 Write notes on : 10
- (1) Importance of labour welfare activities.
 - (2) Qualities of human resource manager.
- OR
- 6 Give the meaning of trade union. Explain the main functions of trade union.